

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2893/2547

นางลลนา สุพรรณธรรมา ในฐานะผู้จัดการมรดกของ นายเคชา สุพรรณธรรมาโจทก์ นายสรวิทย์ กลิ่นสุคนธ์ กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 350, ป.วิ.พ. มาตรา 231, ป.วิ.พ. มาตรา 292, ป.อ. มาตรา 358, ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 91, ป.พ.พ. มาตรา 1336

ย่อ / หลักกฎหมาย

คำพิพากษาศาลอุทธรณ์มิได้แสดงให้เห็นว่าโจทก์เป็นเจ้าของจำเลยที่ 1 แต่อย่างไรก็ดี ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องเพราะโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง มิได้พิพากษาว่าจำเลยที่ 1 จะต้องรับผิดชอบชำระหนี้แก่โจทก์ จำเลยที่ 1 จึงมิได้เป็นลูกหนี้ของโจทก์ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ดังกล่าว แม้จำเลยที่ 1 จะทราบคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ดังกล่าวแล้วได้โอนที่ดินและตึกแถวนั้นให้จำเลยที่ 2 ไปในราคาต่ำและจำเลยที่ 1 นำไปจำนองไว้แก่ธนาคารก็เป็นเรื่องในทางแพ่งที่โจทก์จะฟ้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมหรือเพิกถอนการฉ้อฉลเท่านั้น การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงไม่ใช่การกระทำเพื่อมิให้เจ้าหนี้ของตนได้รับชำระหนี้อันเป็นความผิดอาญาฐาน โกงเจ้าหนี้ตาม ป.อ. มาตรา 350 จำเลยที่ 2 ผู้รับโอนที่ดินและตึกแถวดังกล่าวจากจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 3 ผู้โอนที่ดินและตึกแถวนั้นให้จำเลยที่ 1 ย่อมไม่มีความผิดตามมาตรา 350 ดังกล่าวด้วย เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาให้ขับไล่โจทก์กับพวกแล้ว จำเลยที่ 1 ได้บังคับคดี แม้โจทก์จะอุทธรณ์คำพิพากษา แต่ก็ไม่ปรากฏว่าได้มีคำสั่งศาลให้ทุเลาการบังคับตาม ป.วิ.พ. มาตรา 231 หรืองดการบังคับคดีตาม ป.วิ.พ. มาตรา 292 ไว้แต่อย่างใด การที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนินการบังคับคดีตามขั้นตอนของกฎหมายจนโจทก์และบริวารได้ย้ายออกไปจากตึกแถวแล้ว หลังจากนั้นจำเลยที่ 1 ได้โอนขายที่ดินและตึกแถวดังกล่าวแก่จำเลยที่ 2 ต่อมาจำเลยที่ 2 และที่ 3 ทุบทำลายปรับปรุงดัดแปลงตึกแถวดังกล่าวเป็นการใช้สิทธิตามปกติเพราะเชื่อว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนินการบังคับคดีถูกต้องแล้ว มิได้มีเจตนาทำลายตึกแถวนั้นให้เสียหายแต่อย่างใด การกระทำของจำเลยที่ 2 และที่ 3 จึงไม่เป็นความผิดฐานทำให้เสียหายทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา 358

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 350 และ 358 ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่า คดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 350 ให้จำคุกคนละ 6 เดือน จำเลยที่ 2 และที่ 3 มีความผิดฐานทำให้เสียหายทรัพย์ตามมาตรา 358 อีกกระทงหนึ่ง ให้จำคุกคนละ 6 เดือน การกระทำของจำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน เรียงกระทงลงโทษรวมจำคุกจำเลยที่ 2 และที่ 3 คนละ 1 ปี และคงลงโทษจำคุกจำเลยที่ 1 ไว้กำหนด 6 เดือน จำเลยทั้งสามอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้อง โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความนำเสนอข้างต้นและมีโต้แย้งกันรับฟังได้ในเบื้องต้นว่า ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ 3712, 4133, 4136 และ 4956 แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร รวม 4 แปลง พร้อมด้วยตึกแถวเลขที่ 73, 318 และ 320 เดิมมีชื่อนายสมบุรณ์ สุพรรณธรรมา เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ระหว่างที่นายสมบุรณ์มีชีวิตอยู่ได้นำที่ดินและ

ตึกแถวดังกล่าวไปจดทะเบียนจำนองไว้ต่อธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ครั้นนายสมบุรณ์ถึงแก่ความตาย จำเลยที่ 3 ซึ่งเป็นภริยาและป็นผู้จัดการมรดกของนายสมบุรณ์ได้ไถ่ถอนจำนองที่ดินและตึกแถวนั้นจากธนาคาร ต่อมาวันที่ 5 กรกฎาคม 2532 จำเลยที่ 3 ในฐานะผู้จัดการมรดกได้ขายที่ดินและตึกแถวดังกล่าวให้แก่จำเลยที่ 1 จำเลยที่ 1 จึงได้ยื่นฟ้องบริษัทเสรีเคมีเกษตร จำกัด บริษัทยูนิโกเคมี จำกัด นายเดชา สุพรรณธรรมาและโจทก์ในคดีนี้เป็นจำเลยต่อศาลแพ่งขอให้ขับไล่ โจทก์ในคดีนี้ให้การต่อสู้คดีศาลแพ่งพิพากษาว่า ที่ดินและตึกแถวดังกล่าวเป็นของจำเลยที่ 1 ให้ขับไล่โจทก์กับพวก ห้ามโจทก์กับพวกเกี่ยวข้อง โจทก์ในคดีนี้อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้องตามสำเนาคำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีหมายเลขแดงที่ 5160/2537 เอกสารหมาย จ.5 โดยศาลแพ่งได้อ่านคำพิพากษาและให้ถือว่าคู่ความทราบคำพิพากษาศาลอุทธรณ์แล้วเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2538 ต่อมาวันที่ 17 มีนาคม 2538 จำเลยที่ 1 ได้จดทะเบียนขายที่ดินและตึกแถวให้แก่จำเลยที่ 2 และเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2538 จำเลยที่ 2 ได้จดทะเบียนจำนองที่ดินและตึกแถวดังกล่าวไว้ต่อธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ปัจจุบันในคดีฟ้องขับไล่ดังกล่าวข้างต้น ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์แล้ว ตามสำเนาคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6015/2539 เอกสารหมาย จ.24 คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ประการแรกว่า จำเลยทั้งสามกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ศาลฎีกาได้พิจารณาพยานหลักฐานของโจทก์และจำเลยทั้งสามประกอบคำแถลงการณ์ของโจทก์ลงวันที่ 11 มีนาคม 2545 แล้วเห็นว่าสำหรับในความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 350 บัญญัติว่า "ผู้ใดเพื่อบริโภคหรือของผู้อื่นได้รับชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ซึ่งได้ใช้หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ชำระหนี้ ย้ายไปเสีย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้แก่ผู้อื่น ซึ่งทรัพย์สินใดก็ดี แก่งให้ตนเองเป็นหนี้จำนวนใดอันไม่เป็นความจริงก็ดี ต้องระวางโทษ..." ดังนี้ หมายความว่ากรณีตามมาตรา 350 นี้ในเบื้องต้นต้องมีหนี้ระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ก่อน โดยโจทก์อยู่ในฐานะเป็นเจ้าหนี้และเป็นผู้เสียหาย คดีนี้โจทก์อ้างสิทธิว่าโจทก์เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ในคดีหมายเลขแดงที่ 3867/2535 ของศาลแพ่ง แต่ปรากฏว่าคดีนี้จำเลยที่ 1 ซึ่งได้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินและตึกแถวดังกล่าวจากจำเลยที่ 3 ได้ฟ้องขับไล่โจทก์และนายเดชากับพวกต่อศาลแพ่งตามคดีหมายเลขแดงที่ 3867/2535 โจทก์และนายเดชากับพวกได้ต่อสู้คดีมาโดยตลอดและนายเดชาได้ถึงแก่ความตายในระหว่างพิจารณา จนกระทั่งวันที่ 13 มีนาคม 2538 ศาลแพ่งได้อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ตามคดีหมายเลขแดงของศาลอุทธรณ์ที่ 5160/2537 ให้ยกฟ้องสำหรับจำเลยที่ 1 แม้ศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยว่านายเดชามีส่วนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินและตึกแถวดังกล่าวซึ่งเป็นส่วนของทรัพย์มรดกของนายเดชาที่ตกให้แก่โจทก์ในฐานะภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของนายเดชา โจทก์จึงมีสิทธิที่จะอาศัยหรือใช้ประโยชน์ในที่ดินและตึกแถวนั้นได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 จำเลยที่ 1 ไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่โจทก์ก็ตาม แต่คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ดังกล่าวก็ยังมิได้แสดงให้เห็นว่าโจทก์เป็นเจ้าหนี้ของจำเลยที่ 1 แต่อย่างใด ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องเพราะโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องมิได้พิพากษาว่าจำเลยที่ 1 จะต้องรับผิดชอบหนี้แก่โจทก์ การที่โจทก์มีสิทธิได้รับมรดกในที่ดินและตึกแถวดังกล่าวที่เป็นที่ดินกรรมสิทธิ์ร่วมกันระหว่างพี่น้องตระกูลสุพรรณธรรมาในส่วนของนายเดชานั้นเป็นสิทธิในทรัพย์สิทธิ มิใช่สิทธิในฐานะเป็นเจ้าหนี้อันเป็นบุคคลสิทธิ สิทธิของโจทก์ดังกล่าวมีอยู่อย่างใดก็ไม่ทำให้สิทธิของโจทก์นั้นหมดไป จำเลยที่ 1 จึงมิได้เป็นลูกหนี้ของโจทก์ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ดังกล่าว แม้จำเลยที่ 1 จะทราบคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ดังกล่าวแล้วได้โอนที่ดินและตึกแถวให้แก่จำเลยที่

2 ไปในราคาต่ำและจำเลยที่ 1 นำไปจำหน่ายไว้แก่ธนาคารก็เป็นเรื่องในทางแพ่งที่โจทก์จะฟ้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมหรือเพิกถอนการฉ้อฉลเท่านั้น ซึ่งโจทก์ก็ได้ดำเนินการดังกล่าวมาแล้ว ตามคดีหมายเลขดำที่ 11131/2538 ของศาลแพ่ง เมื่อโจทก์มิได้เป็นเจ้าหนี้จำเลยที่ 1 อยู่ก่อนดังได้วินิจฉัยมาข้างต้น การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงไม่ใช่การกระทำเพื่อมิให้เจ้าหนี้ของตนได้รับชำระหนี้อันเป็นความผิดอาญาฐานโกงเจ้าหนี้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 350 จำเลยที่ 2 ผู้รับโอนที่ดินและตึกแถวดังกล่าวจากจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 3 ผู้โอนที่ดินและตึกแถวนั้นให้จำเลยที่ 1 ย่อมไม่มีความผิดตามมาตรา 350 ดังกล่าวด้วย แม้โจทก์จะฟ้องขอเพิกถอนการโอนและแบ่งกรรมสิทธิ์รวมในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ 11131/2538 ของศาลแพ่ง เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2538 ก็ไม่ทำให้การกระทำที่แต่เดิมซึ่งไม่มีความผิดอาญากลับกลายมาเป็นความผิดขึ้นมาได้ ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น โจทก์ฎีกาในประการสุดท้ายในความผิดฐานทำให้เสียหายว่า หลังจากจำเลยที่ 2 ได้รับโอนที่ดินจากจำเลยที่ 1 มาแล้ว จำเลยที่ 2 และที่ 3 ได้ทำลายทรัพย์สินตึกแถวตามคำฟ้องและทรัพย์สินส่วนตัวของโจทก์จนเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม การที่โจทก์ขณะคดีแพ่งชั้นอุทธรณ์ทำให้การบังคับคดีของจำเลยที่ 1 ในศาลชั้นต้นยกเลิกไป จำเลยที่ 2 และที่ 3 จึงต้องมีความผิดฐานทำให้เสียหายนั้น เห็นว่า คดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 3867/2535 ของศาลแพ่ง เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาให้ขับไล่โจทก์กับพวกแล้ว จำเลยที่ 1 ได้บังคับคดีตามเอกสารหมาย ล.9 ถึง ล.23 แม้โจทก์จะอุทธรณ์คำพิพากษา แต่ก็ไม่ปรากฏว่าได้มีคำสั่งศาลให้ทุเลาการบังคับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 231 หรืองดการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 292 ไว้แต่อย่างใด การที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนินการบังคับคดีตามขั้นตอนของกฎหมายจนโจทก์และบริวารได้ย้ายออกไปจากตึกแถวดังกล่าว และเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ส่งมอบตึกแถวแก่นักจำเลยที่ 1 เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2537 ตามสำเนารายงานเจ้าหน้าที่เอกสารหมาย ล.13 หลังจากนั้นจำเลยที่ 1 ได้โอนขายที่ดินและตึกแถวดังกล่าวแก่จำเลยที่ 2 เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2538 จำเลยที่ 2 นำตึกแถวนั้นไปให้จำเลยที่ 3 เข้าทำประโยชน์ จำเลยที่ 2 และที่ 3 ทุบทำลายปรับปรุงตัดแปลงตึกแถวดังกล่าวเป็นร้านค้าและหอพัก มิใช่จะกลั่นแกล้งโจทก์ การที่จำเลยที่ 2 และที่ 3 ลงทุนตัดแปลงต่อเติมตึกแถวดังกล่าวเป็นการใช้สิทธิตามปกติเพราะเชื่อว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนินการบังคับคดีถูกต้องแล้ว จึงมีอำนาจทำได้ มิได้มีเจตนาทำลายตึกแถวนั้นให้เสียหายแต่อย่างใด การกระทำของจำเลยที่ 2 และที่ 3 จึงไม่มีความผิดฐานทำให้เสียหายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ทุกข้อฟังไม่ขึ้น" พินิจพิจารณายิน

องค์คณะ

ประพันธ์ ทรัพย์แสง · จรูญ อินทจาร · จิระวรรณ ศิริบุตร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2893/2547>